

стереотипів у викладанні різних дисциплін, вироблення нових підходів до професійних ситуацій, розвитку професіоналізму та адаптованості студентів.

У даний час ведеться інтенсивний пошук і впровадження нових форм і методів навчання студентів ВНЗ. У зв'язку з цим, одними з основних завдань, які повинен ставити перед собою сучасний викладач, є такі:

- ✓ проведення навчання в інтерактивному режимі;
- ✓ пробудження у студентів інтересу до дисципліни і самоосвіти;
- ✓ наближення навчального процесу до практики повсякденного життя, а саме: формування навичок комунікації, адаптація до швидкозмінних умов життя, соціалізація, підвищення психологічної стійкості до стресу, навчання навичкам врегулювання конфліктів і т. ін.

Таким чином, основне завдання якісно нової освітньої системи зводиться до досягнення стійкого інтересу студентів до досліджуваного предмета, до самоосвіти ще з перших курсів навчання, а також залучення до наукових пошуків. Для цього, необхідно спочатку налаштувати систему психологічного мислення студентів вміти отримувати знання і освоювати майбутню професію. Студент, як майбутній фахівець, повинен розуміти, яким чином, отримавши соціальні та професійні навички, він зможе застосувати їх у практичній діяльності. Саме інноваційно-активні методи і технології у викладанні зможуть допомогти викладачеві у вирішенні поставлених завдань.

Завдання, які ставлять перед собою інноваційно-активні методи навчання:

- ✓ формування у студентів власної думки і вміння відстоювати свої позиції;
- ✓ формування соціальних і професійних навичок;
- ✓ ефективне засвоєння матеріалу, що викладається;
- ✓ самостійний пошук студентами шляхів і варіантів вирішення поставленого завдання, також обґрунтування прийнятого рішення;
- ✓ встановлення активної взаємодії між студентами, навчання роботи в команді;
- ✓ формування рівня усвідомленої компетентності студента.

Отже, інноваційні методи допомагають студентам навчитися активним способам отримання нових знань, дозволяють опанувати вищий рівень соціальної активності, також стимулюють творчі здібності студентів і допомагають наблизити навчання до практичних реалій сучасного ринку.

*Бондар С.В., к.філос.н.,
доцент кафедри філософії*

ТРИ КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

І. Валлерстайн присвятив кілька сторінок своєї праці «Світ-системний аналіз» опису того, як протягом 17–19 століть відбувалося відокремлення наукового знання від філософії. На його думку, цей процес, з одного боку, визначений еволюцією європейської цивілізації, викликаний потребами її розвитку, тобто може розглядатися як природний. Але, з іншого боку, розгалуження знання створило перепону для вироблення цілісного, загальнозначущого знання та сформувало викривлену картину соціального життя, ніби роздроблену на окремі сфери, хоча насправді вони є єдиною живою цілісністю [1]. Валлерстайн вказує на штучну структурованість знання (особливо це стосується соціальних і гуманітарних наук), його ідеологічну ангажованість і роз'єднаність.

Підтвердженням правильності точки зору видатного американського вченого можуть слугувати плідність міждисциплінарного підходу в наукових дослідженнях і поява галузей знання, що базуються на мультидисциплінарних дослідженнях, як наприклад *neuroscience*, космологія тощо. Отже, корисним може стати створення навчальних курсів, які базуються на міждисциплінарних дослідженнях, що дасть можливість уникнути механістичного, однобічного висвітлення досліджуваної проблематики. Спеціалізовані знання, які надаються студентові, мають бути інтегровані в цілісну світоглядну систему, отже мають доповнюватись філософськими дисциплінами: філософською антропологією, соціальною філософією, філософією свідомості, етикою тощо.

Студентоцентризм, на мій погляд, передбачає авторський підхід до створення навчальних курсів. Особливість соціальних і гуманітарних наук полягає в тому, що вони є різновидом світоглядного знання, тобто вони більшою мірою, ніж природничі та технічні науки, залежать від особистості свого автора і того, хто їх розповсюджує, вони зберігають елементи системи цінностей і життєвих пріоритетів автора і викладача, який їх ретранслює. Отже, усереднений, стандартизований варіант навчальної програми науки завжди відстає від суспільного сьогодення і тих нових тенденцій, які спостерігаються в сфері сучасних наукових досліджень. Викладацька діяльність не

обмежується наданням загальної, довідкової інформації, педагог передає не тільки знання, а й власний досвід, так зване особистісне знання, власне бачення відповідної наукової сфери та навички роботи в ній.

У науковій літературі стала звичною думка про те, що свідомість виникає та еволюціонує внаслідок того, що живим істотам для виживання було недостатньо лише інстинктивної поведінки та автоматизмів, що виробилися в ході індивідуального життєвого досвіду. Неодноразово вказується на значення, яке мають для розвитку індивіда події та обставини, що змушують його до ініціативи та самостійного прийняття рішень [2]. Отже, студенту повинна надаватися ініціатива в процесі навчання: саме під час розв'язання проблемних питань і використання знань у практичній діяльності можливе ефективне засвоєння навчального матеріалу.

Вкладення значних коштів та інтелектуальних сил у вивчення свідомості та створення штучного інтелекту (ШІ) не залишає сумнівів у тому, що ШІ скоро замінить людину у більшості сфер виробництва, обслуговування і, навіть, у сфері творчої інтелектуальної праці, яка завжди вважалася прерогативою саме людського інтелекту. Тому навчання розв'язанню типових завдань із заданого набору, який окреслюється стандартизованою програмою, зробить майбутніх фахівців не конкурентоздатними та безпорадними в будь-якій нестандартній ситуації. Виходом може бути збільшення практичної складової процесу навчання, розвиток інформаційно-аналітичної компетенції студентів та здатності приймати рішення в умовах невизначеності.

Література

1. *Валлерстайн И.* Миросистемный анализ: введение / Иммануил Валлерстайн; пер. с англ. Н. Тюкиной. – М.: Изд. дом «Территория будущего», 2006. – 246 с.
2. *Jaynes J.* The origin of consciousness in the breakdown of the bicameral mind/ Julian Jaynes. – Boston New York, 2000. – 470 p.

*Блудова Т.В., д.е.н., професор,
Щекань Н.П., асистент
кафедри вищої математики*

НОВИЙ ПОГЛЯД НА ЗМІСТ ПРОГРАМИ КУРСУ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ЕКОНОМІСТІВ З ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ

Сучасний етап розвитку економічних наук характеризується широким використанням математичних моделей різної складності. Тому залишаються актуальними питання не тільки підвищення якості математичної освіти, яка повинна мати чітко виражену прикладну спрямованість, а і формування математичної компетентності майбутніх економістів з позиції студентоцентрованого підходу. Професійна школа, що побудована на таких принципах, покликана розробити механізми і технології формування насамперед інноваційного мислення у студентів економістів. У зв'язку з цим існуючі програми та методика викладання матеріалу повинна бути принципово змінена з урахуванням того, що математика є невід'ємною частиною цивілізації, істотним елементом загальної культури, мовою наукогосприйняття світу.

Підкреслимо, що студентоцентрований підхід (Student-centred approach / Learnercentred approach) передбачає розробку освітніх /навчальних програм, які зосереджуються на результатах навчання, враховують особливості пріоритетів студента, базується на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується з тривалістю освітньої /навчальної програми. При цьому студенту надаються великі можливості щодо вибору змісту, темпу, способу і місця навчання.

Зауважимо, що існуючі програми і, найголовніше, стиль викладання вищої математики для економістів повинні враховувати вимоги подальшого її прикладання в економіці. Тому зростає важливість тих вправ, що імітують побудову і дослідження математичної моделі економічного процесу.

У зв'язку з цим виникає необхідність створення засобів на електронних носіях, для яких притаманні нові ідеї побудови матеріалу, засновані на його глибокій структуризації із введенням причинно-наслідкових зв'язків, що обумовлює варіативність підходів до можливостей студентів.

Дисципліна «Вища математика» є суттєвою складовою базової підготовки економіста, її метою являється ознайомлення та оволодіння сучасними математичними методами необхідними для розв'язування теоретичних і практичних задач економіки, вироблення уявлень, умінь і навичок, необхідних для математичного моделювання прикладних задач економіки; вироблення у